



## ZALAEGRSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERÉTŐL

☒ 8901 Zalaegerszeg, Kossuth L.u.17-19. ☎ 92/502-106, fax: 92/311-474  
Email: mayor@zalaegerszeg.hu

..... napirendi pont

### ELŐTERJESZTÉS

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése  
2014. május 15-i ülésére

**Tárgy:** Tájékoztató a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról

**Előterjesztő:** Gyutai Csaba polgármester

**Készítette:** Humánigazgatási Osztály  
Hutnik Eszter intézményfenntartó szakreferens  
Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ  
Mészáros Ágnes mb. intézményvezető  
Szociális és Igazgatási Osztály  
Németh Gyuláné csoportvezető

**Tárgyalta:** Szociális, Egészségügyi és Esélyegyenlőségi Bizottság  
Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság  
Roma Nemzetiségi Önkormányzat

**Törvényességi, tartalmi és formai szempontból ellenőrizte:** Önkormányzati Osztály

## **Tisztelt Közgyűlés!**

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése szerint „A települési önkormányzat és az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig - a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - átfogó értékelést készít. Az értékelést - települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően - meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat, illetve az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.”

A települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményeit - a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. sz. melléklete - az alábbiak szerint határozza meg:

- „1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
  - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
  - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
  - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
  - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
  - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.
- 4-5.
6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők működését engedélyező hatóság ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenció elképzelések).
8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, dropprevenció stb.).”

A jelzett tartalmi követelmények figyelembevételével készítettük el a gyermekvédelem helyzetéről szóló beszámolót azzal a kivétellel, hogy a felügyeleti szervek ellenőrzéskor megállapított tapasztalatairól szóló beszámoló (melléklet 6. pont) a tájékoztatónak nem képezi részét, mivel a tavalyi évben december hónapban volt ellenőrzés és arról a hatósági feljegyzés még nem érkezett meg.

A fenti melléklet 4. és 5. pontja 2013. január 01. napjától hatályon kívül helyezésre került, mivel az érintett hatóságok ezen időponttól a Zalaegerszegi Járási Hivatalhoz tartoznak.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének<sup>1</sup> megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A pénzbeli ellátások közül a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt és a rendszeres gyermekvédelmi segítyt, valamint a kiegészítő gyermekvédelmi támogatást a helyi önkormányzat biztosítja.

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás természetbeni ellátás formájában is nyújtható, különösen a védelembe vett gyermek számára (természetbeni ellátás pl. az általános iskolás gyermekek tankönyv- és tanszerellátásának támogatása, a tandíj, egészségügyi szolgáltatásért fizetendő térítési díj, illetve egyéb ellátás kifizetésének átvállalása).

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások körébe tartozik a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek napközbeni ellátása (bölcsődei ellátás, családi napközi, házi gyermekfelügyelet) és a gyermekek átmeneti gondozása (helyettes szülő, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona).

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátás nem az önkormányzat hatáskörébe tartozó feladat.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések a gyámhivatal hatáskörébe tartoznak. (a gyermekek védelembe vételével kapcsolatos feladatok, a családba fogadás, az átmeneti és tartós nevelésbe vétel, nevelési felügyelet elrendelése, utógondozás, az utógondozói ellátás elrendelése, az ideiglenes hatályú elhelyezés)

A gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el az egészségügyi szolgáltatást nyújtók (házi orvos, védőnői szolgálat); a családsegítő szolgálatok; a közoktatási intézmények; a rendőrség; az ügyészség; a bíróság; a pártfogó felügyelői szolgálat, az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek, a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása, a társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok, a munkaügyi hatóság.

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében a gyermekvédelmi rendszerben közreműködő személyek, szolgáltatók, intézmények, hatóságok kötelesek egymással együttműködni, egymást kölcsönösen tájékoztatni.

---

<sup>1</sup> veszélyeztetettség: Gyvt. 5. § n): olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza

## I. DEMOGRÁFIAI ADATOK

Zalaegerszeg város összlakosságának száma – a KSH adatai szerint - a nyolcvanas évek jelentős növekedését követően a kilencvenes évektől csökkenő tendenciát mutat (1980: 52.827 fő; 1990: 62.212; 2001: 61.654 fő, 2005: 60.212 fő, 2011:59.499 fő). A legutóbbi három népszámlálás (1990. és 2001. 2011.) adatai a korosztályi arányok változását jelzik, amelynek jelentős hatása van többek között az oktatási, a foglalkoztatási feladatokra, a szociális gondoskodás tennivalóinak, célcsoportjainak meghatározására.

### **A zalaegerszegi népesség megoszlása korcsoportok szerint /2001. és 2011. évben/**

Életkor (év)	Férfi		Nő		Összesen	
	2001	2011	2001	2011	2001	2011
0-14	4730	3916	4362	3596	9092	7512
15-19	2315	1740	2396	1631	4711	3371
20-34	7131	5885	7107	5659	14238	11544
35-59	10460	10669	12007	11909	22467	22578
60-	4428	5792	6718	8702	11146	14494
<b>Összesen:</b>	<b>29064</b>	<b>28002</b>	<b>32590</b>	<b>31497</b>	<b>61654</b>	<b>59499</b>

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A két népszámlálás adatait összehasonlítva megállapítható, hogy a korosztályok aránya átrendeződést mutat: a fiatal népesség aránya folyamatosan és jelentős mértékben csökken, a középkorúak aránya kis mértékben növekedést mutat, míg az időskorú lakosság aránya trendszerűen és jelentős mértékben emelkedik, ez a tendencia egy előregeredő zalaegerszegi társadalom képét vetíti előre.

A 0-14 éves korú népesség aránya a 2001. évi 14,7 %-ról, 2011-re 12,6 %-ra csökkent, ugyanakkor a 60 év felettiek aránya ugyanezen időszak alatt 18%-ról 24,4%-ra emelkedett.

A demográfiai helyzet ismeretében nem meglepő, hogy a vizsgált időszakban folyamatosan csökkent a gyermekek és fiatal felnőttek népesség száma. Az egyik fő probléma, hogy a nagyobb létszámú fiatal korosztálytól várt magasabb gyermekvállalás nem valósult meg, jelentős hányaduk még a házasságkötésig, vagy a tartós együttélésig sem jutott el. Pozitív változás még megvalósulhat abban az esetben, amennyiben a még viszonylag magas létszámú 20-34 éves korosztály Zalaegerszegen marad. Ennek feltétele, hogy kedvezményekkel lakáshoz juthat, jövedelmező állást talál, vagy vállalkozásba kezd, és nem túlzottan későn házasodik, mert a késői családalapítás alapvetően negatív hatással van a gyermekvállalásra. A segítségnyújtás ebben az esetben döntően komplex társadalompolitikai intézkedésekkel, a fiatal családok preferálásával valósítható meg.

## II. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK

Az anyagi okokból veszélyeztetett gyermekeknek, az őket nevelő családoknak nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások törvényben és önkormányzati rendeletben szabályozott rendszere az előző évhez képest tartalmilag nem változott.

A kötelezően, valamennyi településen biztosítandó ellátásokat, azok jogosultsági feltételeit, a

követendő eljárás szabályait a gyermekvédelmi törvény tartalmazza.

A törvényben szabályozott, a gyermekek védelmét szolgáló pénzbeli és természetbeni ellátások, melynek fedezetét a központi költségvetés teljes egészében, vagy hozzájárulással biztosítja, az alábbiak:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- óvodáztatási támogatás.

A jogszabály emellett felhatalmazza a települési önkormányzat képviselőtestületét a fenti ellátások kiegészítésére, illetve más támogatások megállapítására, melyet saját költségvetéséből fedez. Ezek 2013-ban:

- rendszeres gyermekvédelmi segély,
- Bursa Hungarica ösztöndíj.

## **II. 1. A gyermekvédelmi törvényben szabályozott ellátások**

### **II. 1. 1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény**

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülhet:

- a kiskorú,
- a nagykorú, 23 évesnél fiatalabb, a nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató gyermek,
- a 25 évesnél fiatalabb, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató gyermek.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt azok a családok vehették igénybe, ahol az egy főre jutó jövedelem nem haladta meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a továbbiakban: nyugdíjminimum) 130 %-át (37.050 Ft). A jövedelmi értékhatár a nyugdíjminimum 140 %-a (39.900 Ft) akkor, ha gyermeket a törvényes képviselő egyedül neveli, a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, 23 év alatti és középiskola nappali tagozatán, vagy 25 év alatti és felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul.

A jogosultság megállapításához a törvény vagyoni feltételt is szab.

A kedvezményt a jegyző kérelem alapján egy évre, de legfeljebb a gyermek 23., ill. 25. életévének betöltéséig állapítja meg.

A támogatás természetbeni ellátás, mellyel az érintettek a gyermekétkeztetést ingyenesen, vagy kedvezményesen vehetik igénybe, továbbá egyéb kedvezményekre (pl.: ingyenes tankönyvre) is jogosultak. Ezen felül két alkalommal (augusztusban és novemberben) alanyi jogon Erzsébet utalványt kaptak. Ennek összege tavaly gyermekenként 5.800 Ft volt. Az utalvány fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására használható fel.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre 2013. évben 1716 gyermek volt jogosult. Számuk 394 fővel, 29,8 %-kal haladta meg a 2012. évit. Elutasításra 14 esetben került sor, ebből 4 alkalommal a törvényben meghatározottnál magasabb egy főre jutó jövedelem, míg 3 családnál nagyobb értékű vagyon okán. A törvény április elsejétől hatályos új rendelkezése szerint a nagykorúvá vált gyermek - az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén is – csak akkor lehet jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult. E feltétel hiánya miatt 6 kérelmet kellett elutasítani. Egy igénylő visszavonta a kérelmét.

Az 5800 Ft összegű Erzsébet utalványt augusztusban 791 család és az ott élő 1356 gyermek, november folyamán pedig 777 családban 1321 számára postáztuk. Az éves kifizetés több mint 15,5 millió forintot tett ki és teljes egészében központi forrásból történt.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre és a kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra jogosultak körének átfedése miatt a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás az elmúlt évben **pénzbeli ellátás** elnevezéssel „beolvasztásra” került a rendszeres gyermekvédelmi kedvezménybe. A havi 6.270 Ft összegű támogatás megállapítását a gyermek tartására köteles gyám igényelheti, ha nyugellátásban, időskorúak járadékában, illetve egyéb nyugdíjszerű ellátásban részesül.

A fenti támogatásban 2013. évben – hasonlóan a megelőző évhez - egy fő részesült.

A gyám a pénzbeli ellátás mellett évi két alkalommal gyermekenként 8.400 Ft összegű **pótlékban** is részesült. Ezek fedezetét ugyancsak a központi költségvetés biztosította.

A kormány pályázat alapján támogatást nyújtott a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek nyári szünetben történő napi egyszeri meleg étellel ellátásához. A program keretében 3882 ebéd kiosztására került sor, melyhez 1.708 eFt támogatást vettünk igénybe. Az ebédet az azt igénylő gyermekek 2013. június 24. és 2013. augusztus 30. között a nyári tábornak is helyt adó Apáczai Csere János Általános Művelődési Központban fogyaszthatták el.

## **II. 1. 2. Óvodáztatási támogatás**

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket nevelő szülő, vagy családbafogadó gyám akkor részesülhet óvodáztatási támogatásban, ha a gyermek annak az óvodai nevelési évnek a kezdetéig, amelyben az ötödik életévét betölti, megkezdte az óvodai nevelésben való tényleges részvételt és a kérelem benyújtását megelőző két hónapon keresztül rendszeresen jár óvodába.

A támogatást a jegyző júniusban, ill. decemberben folyósítja. Összege gyermekenként első alkalommal 20.000, azt követően esetenként 10.000 Ft.

A támogatásban 2013. évben 7 gyermek 11 alkalommal részesült. A kiutalt támogatás összesen 110.000 Ft volt.

## **II. 1. 3. Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás**

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatást azok a gyermeces családok igényelhettek, akik *időszakosan létfenntartási gondokkal küzdöttek, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe kerültek*. Közülük is elsősorban azok a gyermekek, illetve családok részesültek rendkívüli támogatásban, akik rendszeres támogatást nem kaptak és akiknek az ellátásáról más módon nem lehetett gondoskodni. A segítségért folyamodó családok jelentős része ugyanis folyamatosan megélhetési problémákkal küzd, melynek kezelésében hathatós megoldást inkább a rendszeres támogatások jelentenek.

Eseti kifizetéssel az év során 51 gyermek átlagosan 6100 Ft támogatásban részesült. Kérelem elutasítására nem került sor.

## **II. 2. Az önkormányzat rendeletében szabályozott gyermekvédelmi ellátások:**

- rendszeres gyermekvédelmi segély,
- Bursa Hungarica ösztöndíj.

## **II. 2. 1. Rendszeres gyermekvédelmi segély**

Rendszeres gyermekvédelmi segélyt a polgármester annak a zalaegerszegi lakóhellyel rendelkező gyermeknek, valamint fiatal felnőttnek állapított meg egy év időtartamra, akinek családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladta meg:

- a) a nyugdíjminimum 145 %-át (41.325 Ft-ot), továbbá
  - a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
  - a gyermeket szülője, illetve más törvényes képviselője egyedül gondozza, vagy
  - a gyermek középfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul, feltéve, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság feltételei nem állnak fenn;
- b) a nyugdíjminimum 120 %-át (34.200 Ft-ot), továbbá
  - a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
  - a gyermeket szülője, illetve más törvényes képviselője egyedül gondozza, vagy
  - a gyermek középfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul, feltéve, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság feltételei fennállnak;
- c) a nyugdíjminimum 100 %-át (28.500 Ft-ot), és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság feltételei fennállnak.

A segély teljes egészében önkormányzati finanszírozású. Megállapítható gyermekenkénti legmagasabb összege 3.000 Ft. Az év során havonta 554 gyermek részesült átlagosan havi 1900,-Ft támogatásban. Ez utóbbi megegyezik az előző évivel. A segélyre fordított éves összeg 13.575.000 Ft-ot tett ki.

## **II. 2. 2. Bursa Hungarica ösztöndíj:**

A pályázathoz önkormányzatunk 2001-től kezdve minden évben csatlakozott.

Bursa Hungarica ösztöndíjban azok a nappali tagozatos hallgatók, vagy adott tanévben utolsó éves, érettségi előtt álló középiskolás, illetve diplomával nem rendelkező és felsőoktatási intézménybe felvételt még nem nyert érettségizettek részesülhettek, akiknek családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladta meg a nyugdíjminimum 150 %-át (42.750 Ft-ot), és a rendeletben meghatározott vagyoni feltételnek megfeleltek. Állami finanszírozású és költségtérítéses képzésben résztvevők is pályázhattak az ösztöndíjra. A pályázat elbírálása során tanulmányi eredmény nem vehető figyelembe, illetve a megállapítás egyéb feltételhez, kötelezettség vállalásához (pl. későbbi munkavállalás...) sem köthető.

A támogatás két részből áll. Az önkormányzati ösztöndíj kiegészül a minisztériumnak a helyi önkormányzat által megállapított ösztöndíjjal azonos, de legfeljebb 5.000 Ft összegű támogatásával. A megállapított ösztöndíjak száma némileg csökkent, havonta 102 felsőoktatásban tanulónak folyósítottunk átlagosan 5600,-Ft ösztöndíjat, a felhasznált önkormányzati forrás 5.217.000 Ft volt.

## **II. 3. A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések**

### **II. 3.1. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása**

2013. szeptemberétől a közoktatási (köznevelési) törvény helyett a Gyvt.-ben kerül szabályozásra a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (fiatal felnőtt) fogalma.

A szabályozás értelmében a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet szempontjából meghatározó tényezők: a család nehéz anyagi helyzete, amit a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igazol; a szülő, vagy családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége; alacsony foglalkoztatottsága; az elégtelen lakáskörülmények; a szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben élés ténye.

Abban az esetben, ha a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságon kívül egy további feltétel megléte megállapítható, az a hátrányos helyzet, ha két további feltétel megvalósul, az a halmozottan hátrányos helyzet fennállását jelenti. Továbbá a nevelésbe vétel, valamint a tanulói, hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt számára nyújtott utógondozói ellátás önmagában megalapozza a halmozottan hátrányos helyzet fennállását.

Amennyiben a jogosultságot a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény alapozza meg, a jegyző a kedvezménnyel azonos időtartamra megállapítja a gyermek hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállását is.

Ilyen módon szeptember elsejétől a hátrányos helyzet megállapítására (a szülő alacsony iskolai végzettsége okán) 15, a halmozottan hátrányos helyzet megállapítására 6 esetben ((a szülő alacsony iskolai végzettsége és alacsony foglalkoztatottsága okán) került sor.

A jogosult gyermekek számos olyan előnyt (pl. Útravaló-MACIKA Ösztöndíj programban, Arany János Tehetséggondozó Programban, Arany János Kollégiumi Programban és Arany János Kollégiumi-Szakiskolai Programban részvétel, az alapfokú művészetoktatásban való ingyenes részvétel.. stb.) élveznek, melynek célja a gyermek hátrányainak kompenzálása, sikeres társadalmi integrációjának elősegítése.

## **II. 4. Gyermekek napközbeni ellátása**

**II. 4. 1. Bölcsőde:** Zalaegerszegen a gyermekek napközbeni ellátását az önkormányzat által fenntartott 4 bölcsőde jelenleg 396 férőhellyel biztosítja. Emellett önkormányzati fenntartásban 71 óvodai csoport, egyházi fenntartásban 4 óvodai csoport működik.

*Az elmúlt évben a férőhelyek tekintetében változás történt. A NYDOP-5.1.1/B-11-2012-0001 azonosítójú pályázati projekt révén az Úrhajós bölcsőde egy részleggel, 28 új férőhellyel bővült.*

Az Egyesített Bölcsődék engedélyezett férőhelyszáma: 396 fő

A férőhelyek 4 tagbölcsődében az alábbiak szerint oszlanak meg:

- Cseperedő bölcsőde: 96 fő – 8 csoport (4 részleg)
- Napsugár bölcsőde: 110 fő – 8 csoport (4 részleg)
- Tipegő bölcsőde: 82 fő – 6 csoport (3 részleg)
- Úrhajós bölcsőde: 108 fő – 8 csoport (4 részleg)

A **2013.** évi feltöltöttség havonkénti és bölcsődénkénti közös jellemzői, az előző évekhez hasonlóan az alábbiak:

- a januártól májusig tartó folyamatos egyenletes gyermeklétszám növekedés,
- a szeptemberi jelentős csökkenés, ami a gyermekek óvodába való egyszerre történő eltávozásából adódik,
- ezt követően pedig szeptembertől a feltöltöttség lassan, egyenletesen növekszik az újonnan érkezők beszoktatásával.

A korábbi években tapasztalt feltöltöttségi tendenciák mellett 2013 évben újak is megjelentek:

- a felvételt kért gyermekek tekintetében lényegesen több alkalommal kértek a szülők halasztást a bölcsőde megkezdésére – valószínű, hogy ezt a munkahelyek, az elhelyezkedés bizonytalansága okozza,
- kisebb számban mondtak vissza bölcsődei férőhelyet az előző évhez képest, ami a rendkívüli kérelmet beadott családok helyzetét könnyítette meg,
- a Tipegő bölcsődében egész évben nem volt elérhető a teljes feltöltöttség.

Ezen okok miatt a bölcsődék **feltöltöttségének** mértéke az előző évekhez képest **megtorpanást** mutat, vannak bölcsődék, melyek lassabban érik el a teljes férőhely létszámot.

A tagbölcsődék tapasztalatai alapján a gyermekek életkori megoszlása a korábbi évekhez képest jelentős elmozdulást nem mutat az alacsonyabb életkorok felé. Legnagyobb számban a 2-3 évesek vannak jelen, a 3 év feletti aránya az előző évhez képest nem változott.

### A bölcsődei ellátottak szociális helyzete:

Kedvezmények		Cseperedő	Napsugár	Úrhajós	Tipegő	E. B. 2013.	E. B. 2012.
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, így ingyen étkező		16, (18) *	14, (20) *	17, (14) *	13, (9) *	<b>60</b>	<b>61</b>
50% étkezési támogatás		25 (20) *	14 (9) *	23 (18) *	19 (21) *	<b>71</b>	<b>68</b>
ebből	3 vagy több gyermek esetén	17	11	17	19	64	52
	tartós betegség, fogyatékoság miatt	8	3	6	0	17	16
Védelembe vett		0	0	0	0	0	0

\*(2012. évi adat)

A tagbölcsődék közötti arányok évről-évre változóak, ebben tendenciák, vagy trendek nem figyelhetők meg, talán a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak számában egy egyenletes, enyhe csökkenés mutatkozik. A fizetési késedelmek a részletfizetési lehetőség biztosításával eddig maradéktalanul kezelhetőek voltak.

### Sajátos nevelési igényű gyermekek a bölcsődékben

2013. évben a költségvetési törvény változásával a SNI gyermekek ellátásáért 200 % normatívát biztosított az állam a bölcsődéknek támogatásként. Az ellátott SNI gyermekek létszáma összességében jelentősen nem változott.

**Az alapellátáson túli szolgáltatások** egyre népszerűbbek a szülők körében. Az Egyesített bölcsődék tagbölcsődéiben az alábbi ellátások működnek:

- **Játszóház:** minden tagbölcsődében heti két óra időtartamban a bölcsődébe nem járó gyermekek számára egész évben,
- **Időszakos gyermekfelügyelet:** az üres férőhelyeken a bölcsődébe nem járó gyermekek számára márciusig, a Cseperedő és a Napsugár bölcsődében igény szerint egész évben,
- **Sószoba:** a Cseperedő és a Napsugár bölcsődékben már több éve, a Tipegő és az Úrhajós bölcsődékben pedig második éve.

A két lakótelepi bölcsődében nagyon népszerű a játszóházi szolgáltatás, az igénybevevők száma folyamatosan magas.

A szolgáltatásokból befolyt bevételt a bölcsődék saját céljaik megvalósítására, rendszerint eszközfejlesztésre fordítják. Ez alól a Cseperedő és Napsugár bölcsődében működő időszakos gyermekfelügyelet képez kivételt, mivel ott a szolgáltatás bevétele volt a forrása a személyi feltételek biztosításának.

Az elmúlt évben a **bölcsődei térítési díjak** megállapításának rendszere nem változott, az intézményi térítési díjat továbbra is külön kell meghatározni a *gyermek gondozására* (nevelésére, nappali felügyeletére, a vele történő foglalkozásra) és a *gyermekétkeztetésre*.

A hatályos törvényi szabályozás alapján a három vagy többgyermekes családok, illetve a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelő családok a gondozást térítésmentesen vehetik igénybe, nekik csak étkezési térítési díjat kell fizetniük.

A városban a gyermekek napközbeni ellátását a bölcsődék és óvodák mellett 4 családi napközi, 28 férőhellyel is biztosítja. Valamennyi családi napközi alapítványi fenntartású és a bölcsődékhez hasonlóan vállalják plusz szolgáltatások működtetését, melyek rugalmasan igazodnak a felmerülő igényekhez, illetve sokrétűbb, színesebb tevékenységekre adnak lehetőséget.

Legnépszerűbb szolgáltatásaik: játszóház, idegen nyelvi játékok, nyári táborok.

#### **II. 4. 2. Gyermekek átmeneti gondozása**

A múlt évben a gyermekek átmeneti gondozása területén változás nem történt, szervezése továbbra is az alábbi jogszabály alapján történik. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) szerint a gyermek átmeneti gondozása megszervezhető a működtető által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 6.§. (5) bekezdése szerint „**A gyermekjóléti szolgálat szervezési feladatai körében gondoskodik a szabadidős programoknak, a gyermekvédelmi feladatokat ellátó személyek és intézmények együttműködésének, valamint a helyettes szülői hálózatnak a szervezéséről, működtetéséről, vagy önálló helyettes szülők foglalkoztatásáról**”

**II. 4. 3. Helyettes szülő:** Önkormányzatunk 2011. január 1. napjától kezdődően a gyermekek átmeneti gondozásának biztosításáról – 3 férőhellyel - Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ intézmény keretein belül – helyettes szülői hálózattal – gondoskodik.

2013. évben 1 gyermek átmeneti gondozásának biztosítására került sor 3 nap időtartamban.

**II. 4. 4. A Családok Átmeneti Otthonát** (férőhelyszám: 40) az önkormányzattal kötött ellátási szerződés értelmében a Magyar Vöröskereszt Zala Megyei Szervezete működteti. A Családok Átmeneti Otthona folyamatos munkarend szerint működő bentlakásos intézmény, amely a gyermekjóléti alapellátás keretében átmeneti gondozást biztosít. Az otthontalanná vált szülő kérelmére az intézményben helyezhető el a gyermek és szülője, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem biztosított és a gyermeket el kellene választani szülőjétől. Az intézmény célja, hogy átmeneti időre biztonságos és stabil háttérrel nyújtson az otthontalanná

vált családok, gyermekes anyák, krízishelyzetbe került kismamák számára gyermekeik neveléséhez, gondozásához.

*Az intézmény szolgáltatásait 2013. évben 123 fő (42 felnőtt, 81 gyermek) vette igénybe. Az intézmény férőhely kihasználtsága 100 %-os.*

### **III. GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS**

A „GYERMEKEK VÉDELMEÉRŐL ÉS GYÁMÜGYI IGAZGATÁSRÓL” szóló 1997. évi XXXI. törvény alapelveként fogalmazza meg a gyermekek családban történő nevelését, ennek elősegítését, vagy a családba történő visszahelyezést. A családot kell támogatni, megerősíteni feladatai ellátásában, alkalmassá tenni a gyermek nevelésére. A törvény értelmében a települési önkormányzatok feladata a rendszeres és rendkívüli támogatás, valamint számos személyes gondoskodást nyújtó alapellátás, így a gyermekjóléti alapellátás és egyéb speciális szolgáltatások biztosítása, megteremtése. Ezen feladatok közül számos szakmai tevékenység felvállalására a gyermekjóléti szolgálatok hivatottak, melyek a gyermekjóléti alapellátások biztosításával hozzájárulnak a gyermek testi, érzelmi, értelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez, valamint a kiemelt gyermek családjába való visszahelyezéséhez.

#### **A GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT 2013. ÉVI SZAKMAI TEVÉKENYSÉGE A SZÁMOK TÜKRÉBEN**

***Gondozott családok száma 2013. évben: 221***  
***Gondozott gyermekek száma 2013. évben: 381***

***Ellátott családok száma 2013. évben: 401***  
***Ellátásban részesülő gyermekek száma 2013. évben: 604***

<b>Statisztikai adatok (2013. december 31-i állapot és éves adatok)</b>	<b>2013. december 31. (aktuális adat)</b>	<b>éves adatok</b>
alapellátásban részesülő gyermekek	185	217
védelembevett gyermekek	91	109
átmeneti gondozásban részesülő gyermekek	29	46
átmeneti nevelésbe vett gyermekek	45	53
tartós nevelésbe vett gyermekek száma	1	1
utógondozás száma	1	1
<b>EBBŐL:</b>		
<i>családba fogadások száma</i>		3
<i>ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek száma</i>		15
<i>pártfogói felügyelet alatt álló gyermekek száma</i>		16

2013. évben egyszeri tanácsadásban részesült gyermekek száma: 223 fő  
 Ideiglenes hatályú elhelyezések száma 2013. évben: 15 (gyermek) 7 (család)

**Ellátott családok száma (2013.12.31-i állapot): 303**  
**Ellátott gyermekek száma (2013.12.31-i állapot): 491**

**Lezárt esetek száma 2013. évben: 160**  
**Új esetek száma 2013. évben: 272**

(2009. évben 248, 2010. évben: 323, 2011. évben: 277, 2012. évben: 236)

A szolgáltatást igénybe vevő gyermekek száma 2013. évben 604 fő, családok száma: 401 volt, mely nőtt az előző évhez képest. A gondozottak száma szintén emelkedett: gyermekek száma: **381 fő**, családok száma: **221** (2012. évben 360 gyermek/208 család). Több család jelent meg a gyermekjóléti alapellátás rendszerében, évről-évre emelkedik a gondozási folyamatok száma, a jelzések gyakorisága és a problémák súlyosbodása miatt.

A jelzőrendszer által küldött igénybevevő gyermekek *halmozott száma* 2011. évben: 532 gyermek, 2012. évben: 655 gyermek, **2013. évben: 630 gyermek**. A jelzések közül emelkedést mutat az állampolgári, rendőrségi és egészségügyi szolgáltató által küldött jelzésszám. A tankötelezettségi korhatár leszállításával azonban csökkent az oktatási intézmények által küldött jelzések száma, valamint a hatóságok által együttműködésre kötelezettek száma is. Az adatok azt mutatják, hogy a gyermekek közvetlen környezete egyre érzékenyebben reagál adott gyermek veszélyeztetettségére.

#### **Forgalom:**

A gyermekjóléti szakmai egység forgalma **2013. évben 5641**. Ezen adat a kliensforgalom, a családlátogatások száma és a környezettanulmányok készítésének számösszege. (Ez az adat a prevenció programok forgalmát nem tartalmazza.)

#### **A Gyermekjóléti Központ szakmai tevékenységeinek száma 2013. évben:**

• Információnyújtások	3410
• Tanácsadások	2365
• Segítő beszélgetés	1929
• Hivatalos ügyek intézésében való közreműködés	1352
• Családlátogatás	1731
• Közvetítés más alap, oktatási és egészségügyi szolgáltatásba	1209
• Első védelembe vételi tárgyaláson való részvétel	65
• Elhelyezési tárgyaláson vagy értekezleten való részvétel	12
• Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel	80
• Esetkonferencia	22
• Szakmaközi megbeszélés	25
• Örökbefogadással kapcsolatos intézkedések	-
• Szociális válsághelyzetben lévő kiskorú várandós anya gondozása	2
<b><u>Összesen</u></b>	<b><u>12.202</u></b>

#### **A Gyermekjóléti szolgáltató tevékenység a kezelt probléma típusa szerint**

• Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	397
• Gyermeknevelési	167
• Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	109
• Magatartászavar, teljesítményzavar	200
• Családi konfliktus (szülők közti, szülő- gyermek közti)	114
• Szülők vagy a család életvitele	131

• Szülői elhanyagolás	10
• Fogyatékoság, retardáció	20
• Szenvedélybetegségek	49
• Családon belüli bántalmazás (fizikai, szexuális)	12
<b><u>Problémák száma összesen(halmazott adat):</u></b>	<b><u>1.209</u></b>

(A szakmai tevékenységek és a problémátípusok számadatai tájékoztató jellegűek. KSH statisztika.)

A statisztikai számadatok alapján 2012. évi adatokhoz képest a szakmai tevékenységek száma és a halmazott problémák száma is emelkedést mutat. A problémátípusok közül *13%-al* emelkedtek az *anyagi problémátípusok*, *30%-al* nőtt a gyermekeket érintő *beilleszkedési nehézség* száma, valamint több mint *duplájára nőtt a családi konfliktusok* problémája.

## **A/ A veszélyeztetettség megelőzése érdekében**

### ***A/1. Az észlelő és jelzőrendszer működtetése***

A Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ gyermekjóléti szakmai csoportja megalakulása óta működteti a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszert, mely a valós igényekhez igazodva folyamatosan átalakul. A szociális munkások a törvényi szabályozásnak és a szakmai standardoknak megfelelően rendszeresen jelzőrendszeri ülések, esetmegbeszélések és esetkonferenciák keretében együttműködtek a társszakmák szakembereivel.

A 2008/2009-es tanévtől kéthavonta korcsoportos jelzőrendszeri ülések keretében tartjuk a kapcsolatot a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer tagjaival, biztosítva ezzel az információáramlást és a hatékonyabb együttműködést. A teameken szakmai továbbképzéseket, szakmaközi esetmegbeszélő fórumot szervezünk a jelzőrendszer tagjainak. (Korcsoportos team) Célja: az egy-egy szakmát képviselő jelzőrendszeri tagok konzultációs lehetőségeinek biztosítása, dilemmák, szakmai kérdések megvitatása, igény szerint külső szakemberek bevonása mellett.

A felmerült igényeknek megfelelően fogadóórákon, jelzőrendszeri üléseken kívül szakmai előadásokat, tájékoztatókat tartunk a szakembereknek, továbbá tantestületi üléseken, szülői értekezleteken tájékoztatjuk a Gyermekjóléti Központ tevékenységéről, elérhetőségéről, a nyújtott szolgáltatásokról.

A veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer működésének illetve működtetésének legjobb, leghatásosabb formája az esetmegbeszélés, melynek formája a szakmaközi esetmegbeszélés és az esetkonferencia, esetkonzultáció. Szakmaközi esetmegbeszélésekre korcsoportonként 2013. évben **összesen 25 alkalommal** került sor.

Esetkonzultációt igény szerint tartottak a szakemberek, egyéni esetekben, személyes konzultáció keretén belül.

A családgondozás folyamatában konkrét feladatokat ellátó, felvállaló együttműködő szakemberek munkájának értékelésére, a családgondozási terv felülvizsgálatára, értékelésére a vonatkozó törvényi szabályozás értelmében szükség szerint került sor. Ennek fóruma az esetkonferencia, melyet rendszeresen tartott a gyermekjóléti szakmai egység, 2013. évben **22 alkalommal**.

Az esetmegbeszélés mellett a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer működtetésének egyéb módja is ismert, mely az egyéni és intézményi esetkonzultáció, valamint az évente megrendezésre kerülő tanácskozás. A *Települési Tanácskozás 2013. március 21-én* került lebonyolításra.

## *A/2. A veszélyeztettség megszüntetése érdekében*

A szakmai egység szakemberei a már kialakult veszélyeztettség megszüntetése érdekében komplex családgondozást végeznek, melynek során saját személyiségükön, készségeiken és képességeiken, szakmai tudásukon keresztül segítik a családok problémáinak megoldását. A szociális munkások életvezetési tanácsadáson, mentális támogatáson túl – az intézmény keretein belül – pszichológiai-, és jogi tanácsadást, valamint mediációs szolgáltatást közvetítenek. A családgondozó szervezési, gondozási és szolgáltatási feladatokat lát el.

**Alapellátás keretében gondozott, és tanácsadásban részesült gyermekek száma 2013. évben 440 fő.**

## *A/3. Védelembe vétel*

Amennyiben a veszélyeztettség alapellátás igénybe vétele mellett nem szüntethető meg, a családgondozó javaslatot tesz a védelembe vételre. 2013. évben **109 védelembe vett gyermeket** gondoztak a szociális szakemberek a Gyermekjóléti Központnál. A védelembe vétel során a gyámhatóság családgondozót rendelt ki a gyermekek mellé, aki egyéni gondozási-nevelési tervet készített a család, és a szakemberek bevonásával. A védelembe vétel felülvizsgálatát évente, illetve szükség szerint a kirendelt családgondozó kezdeményezte.

## *A/4. Átmeneti nevelésbe vétel*

A Gyermekjóléti Központ családgondozóinak feladata, hogy az átmeneti nevelésben lévő gyermekek családjait intenzív családgondozás segítségével felkészítse a gyermek családba történő visszahelyezésére

A családgondozás során a szakmai csoport családgondozójának feladata segíteni a családnak azon körülmények megoldásában, amelyek a szülőt akadályozzák gyermeke saját otthonában történő nevelésében. A családgondozás a gyámhivatal által elfogadott elhelyezési tervben foglaltak szerint történik a szakszolgálattal együttműködve.

A 2013-as évben **53 átmeneti nevelésben lévő gyermek** esetében végzett a szociális szakember segítő tevékenységet.

## *A/5. Az átmeneti vagy tartós nevelésből való kikerülés, utógondozás*

A Gyermekjóléti szakmai csoport a gyámhivatal határozata alapján ellátta az átmeneti és tartós nevelésből családjába visszahelyezett gyermekek utógondozását. **1 utógondozott gyermek** esetében segítettük, hogy a gyermekek visszailleszkedjenek családi környezetükbe.

## *A/6. Átmeneti gondozás-helyettes szülői ellátás*

2013. évben 1 gyermek átmeneti gondozásának biztosítására került sor (3 nap).

## *A/7. Intézményi kapcsolatok*

A Gyermekjóléti Központ a hatékonyabb szakmai munka, és a klienseinknek nyújtott segítő szolgáltatás érdekében különböző intézményekkel, civil szervezetekkel vette fel és tartotta a kapcsolatot.

2013. évben három nagyobb szakmai jelentőséggel bíró együttműködésben vállaltunk partnerséget:

- ZMJV Önkormányzata által fenntartott szociális intézményekkel közösen elkészített és megvalósított (projektmenedzseri és szakmai vezetési feladatvállalás mellett) TÁMOP 5.4.9 pályázat lebonyolítása.
- A középiskolai diákokat érintő közösségi szolgálat teljesítése vonatkozásában 4 zalaegerszegi középiskolával kötöttünk együttműködési megállapodást.
- Az **ÖKUMENIKUS SZERETETSZOLGÁLAT**-tal való *Együttműködési Megállapodás alapján 2013. évben két alkalommal tartós élelmiszeradományt osztottunk a rászoruló klienseknek.*

## **B. Kiegészítő szolgáltatások**

### ***B/1. Mediáció***

A családokkal végzett szakmai munka során 2013. évben **45 alkalommal végeztünk mediációt**, alternatív konfliktuskezelő módszerként. Ebből 20 mediációt előkészítő interjú, 25 mediációs ülés.

A mediáció olyan önkéntes folyamat, melynek során egy független harmadik személy segíti a feleket a kölcsönösen elfogatható egyezség elérésében. A konfliktuskezelő módszer megakadályozza a vita kiterjedését és hozzásegíti a feleket lehetséges megoldások kidolgozásához.

### ***B/2. Pszichológiai tanácsadás***

Intézményünk vezetője 2010. március 1-től pszichopedagógus szakemberként pszichológiai tanácsadást biztosít, amelyet szociális munkásaink előzetes időpont egyeztetés után szerveznek meg. A szolgáltatást a segítő munka során tapasztalt problémák megoldása érdekében ajánljuk a családoknak. Gyermekjóléti Központunkat felkeresők számára folyamatosan biztosítjuk a szolgáltatást. A **pszichológiai tanácsadást 152 alkalom, 67 fő (halmozott)** vette igénybe 2013. évben.

### ***B/3. Jogi tanácsadás***

Együttműködési Megállapodás szerint intézményünk a jogi problémákkal hozzánk forduló klienseket 2010. 05.01-től a Zala Megyei Igazságügyi Hivatalhoz közvetíti.

### ***B/4. Korrekciós felzárkóztató foglalkozás***

A Gyermekjóléti Központban dolgozó fejlesztőpedagógus a 3-18 éves korú gyermekek pedagógiai szűrését, prevenciós és korrekciós fejlesztését végezte. A fejlesztés jelenti a megelőzést, a korrekciót és a tehetség gondozást.

2013. évben a fejlesztő munka a Gyermekjóléti Központ Apáczai téri telephelyén történt. A fejlesztőpedagógus összesen **64 gyermekkel foglalkozott.**

### ***Fejlesztőpedagógiai tevékenység:***

A fejlesztőpedagógusi tevékenységet 2013. évben 1 fő fejlesztőpedagógus szakember biztosította főállásban.

Tanórák száma:	1129
Gyermekek száma (tanórákon, halmozott adat):	685 fő

### ***B/5. Drogprevenció***

A prevenciós munkánk alapját a helyi önkormányzat által életre hívott Kábítószer Egyeztető Munkacsoportban való aktív részvétel, szabadidős programokba való bekapcsolódás képezte.

A szakmai csoport aktívan részt vett az ifjúságvédelmi őrzőprogram szervezésében és működtetésében, a városi szervezésű Veszélyvágta programsorozat lebonyolításában. Intézményünkben 1 fő szakember a Drogsegély Telefonos Szolgálat szervezésében együtt dolgozik a Mentálhigiénés Egyesület szakembereivel.

- **Veszélyvágta prevenciók programsorozat középiskolások részére: 6 alkalom** (9. évfolyam – megyeszékhelyi középiskolában).

### ***B/6. Iskolai szociális munka***

Az intézmény Alapító Okiratában is szerepeltetett kiegészítő feladat nagy hangsúlyt kap a szakmai egység munkájában, mivel az iskolákkal kialakított szoros munkakapcsolat, és jól működő jelzőrendszer maga után vonja a személyes kapcsolatfelvételt.

- **Diáknapi 1 alkalommal.**
- **Szülői értekezleten történő részvételre 2 alkalommal** került sor (összevont).

### **C. Speciális szolgáltatások**

A zalaegerszegi Gyermekjóléti Központ 2010. évben folyamatosan speciális szolgáltatásokat – mint az utcai és lakótelepi szociális munka, kapcsolatügyeleti szolgáltatás, kórházi szociális munka, készenléti szolgálat – biztosított a *Gyvt. 40.§. (3) alapján*.

#### ***C/1. Az utcai és lakótelepi szociális munka***

Az utcai és lakótelepi szociális munka célja a szabadidejét utcán töltő, kallódó- csellengő gyermekek speciális segítése. Olyan fiataloknak nyújt segítséget, akik magatartásukkal veszélyeztetik testi-lelki- értelmi fejlődésüket és a gyermekjóléti szolgálat hagyományos családgondozásával nem elérhetőek, vagy gondozásuk eredménytelen.

A 2013. évben a speciális szolgáltatás biztosításában minden családgondozó kolléga bekapcsolódott. A tevékenységek során az előző évekhez hasonlóan elsődleges szempontnak tartottuk a megelőzést célzó programok megvalósítását.

- Folyamatos munkaforma a **terepbejárás**, mely szakemberenként havi 3 órában (10 főX3 óra/hó) valósult meg. A terepbejárás során a szociális szakemberek **26 gyermekkel** kerültek kapcsolatba.
- **Ifjúságvédelmi Őrzőprogram kapcsán** (a Zalaegerszegi Rendőrkapitányság Megelőzési csoportjával együttműködve) **2 alkalommal, 11 gyermekkel/fiatallal** kerültkünk segítő kapcsolatba.

#### ***C/2. Kapcsolattartási ügyelet***

A kapcsolattartási ügyelet célja a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára a találkozásra, együttlétre alkalmas semleges hely biztosítása mellett

- konfliktuskezelő, segítő szolgáltatás nyújtása
- az érintettek kérésére, illetőleg a gyámhivatal kezdeményezésére gyermekvédelmi közvetítői eljárás /mediáció/ biztosítása, melynek célja a felek közötti konfliktusok feloldásának segítése, közöttük a megállapodás létrehozása és annak mindkét fél részéről történő betartása, vagy
- önálló szakmai módszertani programmal rendelkező kapcsolatügyeleti szolgáltatás nyújtása.

A Kapcsolatügyelet munkatársai speciális végzettségűek (mediátorok). A kapcsolatügyeleti mediátorok rendszeres szakmai team – megbeszéléseken vesznek részt.

Az igények és szükségletek figyelembevételével a szolgáltatást átlagosan kétheti rendszerességgel biztosítottuk (9-12 óráig), öt szakember közreműködésével, pótlások beiktatása mellett.

A kapcsolatügyeleti szolgáltatást a jogszabályoknak és a szakmai standardoknak, igényeknek, szükségleteknek megfelelően szombaton működtettük. Az év során **26 alkalommal (átlagosan 5 gyermek/4 család)**.

A kapcsolatügyelet **2013. évi forgalma halmozott adatként megjelenítve: 267 fő/120 gyermek/95 család.**

### ***C/3. Kórházi szociális munka***

Célja:

- A szülészeti-nőgyógyászati osztályon a kórházi védőnővel együttműködve a szociális válsághelyzetben lévő anya és gyermekének segítése.
- A gyermekosztályon a gyermekelhanyagolás és bántalmazás észlelése esetén a Gyvt.17.§-ának /2/ bekezdése szerint szükséges intézkedések megtétele.
- A gyermekjóléti központ szerződést köt az egészségügyi intézménnyel, amelyben rögzítik a kórházi szociális munka biztosításának kereteit, valamint az együttműködés módját.
- A gyermekjóléti központ az illetékessége alá nem tartozó gyermeket, a gyermek további ellátása biztosításának érdekében az illetékes gyermekjóléti szolgálathoz vagy központhoz irányítja.

A 2013. évben a Zala Megyei Kórházzal a szakmai együttműködés a kórházi szociális ügyintézővel, kórházi védőnővel folyamatos. **2013. évben összesen 5 gyermek esetében érkezett jelzés a Gyermekjóléti Központ felé.**

### ***C/4. Készenléti szolgálat***

A készenléti szolgálat célja a Gyermekjóléti Központ nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása.

A készenléti szolgálat működtetése 2013. évben a működési szabályzatnak megfelelően zajlott. A rendszerről az eddigi tapasztalatok alapján elmondható, hogy a készenléti szolgálat biztosítása, ellátása a központ család gondozói részéről zökkenőmentesen működött.

A szolgáltatást a szakmai egység család gondozói biztosítják, heti váltásban, készenléti díjazással. 2013. évben a szolgálat munkatársai **6656 óra készenlétet láttak el, 29 alkalommal fogadtak hívást.**

## **D. Preventív célú szabadidős programok**

**2013. évben a preventív célú szabadidős programokon összesen 410 fő (részben halmozott adat) vett részt + városi, iskolai rendezvények + Őszi Kavalkád + Falunap!**

(Állat asszisztált csoportfoglalkozások, Állat asszisztált pedagógia, Farsangi gyermekprogram, Húsvét, 3 napos Bentlakásos tábor, Sportnap, Karácsony)

## **VII. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA:**

A Gyvt. 68. § (3) bekezdésének h) pontja, amely szerint a gyámhatóság kötelezheti a szülőt és a gyermeket, illetve felkérheti a konfliktusban érintett más személyt arra, hogy a nevelési-oktatási intézményben előforduló erőszak miatt kialakult helyzet vagy más súlyos konfliktushelyzet kezelése érdekében jelenjen meg iskolapszichológusi vizsgálaton, illetve vegye igénybe a konfliktuskezelést segítő szolgáltatást. A konfliktuskezelő szolgáltatást a Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ tudja biztosítani, azonban **az oktatási intézményekben nem megoldott az iskolapszichológus igénybevételének lehetősége.**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 62. § (11a) bekezdése szerint **az óvoda-, iskolapszichológus** a neveléssel-oktatással lekötött munkaidőben **végzi a gyermekek, tanulók egyéni vagy csoportos szűrésével, vizsgálatával, konzultációval, tanácsadással (a továbbiakban: közvetlen pszichológiai foglalkozás) kapcsolatos, továbbá a gyermekekkel, tanulókkal, pedagógusokkal és szülőkkel való hatékony együttműködés kialakítását célzó feladatokat. Az óvoda-, iskolapszichológus további heti tíz órában a közvetlen pszichológiai foglalkozások szervezésével, előkészítésével kapcsolatos feladatokat látja el**, részt vesz a pedagógiai szakszolgálat óvoda-, iskolapszichológus koordinátora által szervezett szakmai feladatokban, szükség esetén előkészíti a gyermek, tanuló szakellátásba történő irányítását, a munkaidő fennmaradó részében pedig a munkaköréhez szükséges információk feldolgozásával, az óvodai, iskolai dokumentáció elkészítésével kapcsolatos feladatokat, továbbá a szakmai fejlődéséhez szükséges tevékenységeket végez.

A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet 29. § (1) bekezdése szerint az Nkt. 18. § (2) bekezdés i) pontja szerinti **iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás feladata a pedagógiai szakszolgálati intézményben a nevelési-oktatási intézményekben dolgozó pszichológusok munkájának összefogása és segítése, melyet az iskola- és óvodapszichológus feladatok koordinátora lát el.**

Jelenleg a Zala Megyei Pedagógiai Szakszolgálat zalaegerszegi székhelyén 4 fő pszichológus dolgozik, akik több feladatot látnak el. Az intézményi óvodapszichológus, iskolapszichológus hálózat felállítása fontos jövőbeni cél, a fentiek szerint 2013. évtől törvény rendelkezik róla.

Alapvető cél továbbá a bölcsődei ellátás rugalmasságának biztosítása, a felmerülő, dinamikus változó szükségletekhez igazodó szolgáltatási paletta működtetése.

Jövőre vonatkozó javaslatok:

- Az ifjúságvédelmi őrző ellenőrzési tevékenységét nagyban megkönnyítené, ha lenne egy egységes nyomtatvány az iskolákban arra az esetre, ha a tanuló, elmaradt óra, sportorvosi vizsgálat, vagy egyéb ok miatt van távol - ez alól kivételt képez a hivatalos orvosi igazolás- és a tanuló ezen kitöltött nyomtatvánnyal hagyhatná el az iskola épületét. Ennek megvalósításához szükséges az iskolák fenntartójával, a KLIK zalaegerszegi tankerületével történő egyeztetés.

- Az utóbbi időben megsokszorozódott a fiatalkorúak jelenléte az éjszakai szórakozóhelyeken, fontos lenne az ifjúságvédelmi őrző ellenőrzéseit az éjszakai órákban erre a területre is kiterjeszteni.

- A zalaegerszegi középiskolások alkohol- és drogfogyasztási szokásairól utoljára 2007-ben készült felmérés, az akkor elért kép mára inkább romlott, mint javult, ezért időszerű és szükség volna egy újabb felmérés készítésére.

## **VIII. A BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA, A GYERMEK ÉS FIATALKORÚ BŰNELKÖVETŐK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA, BŰNELKÖVETÉSEK OKAI:**

### **VIII.1. Bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása:**

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése 7/2004. számú közgyűlési határozatával fogadta el a város Közbiztonsági Konceptióját.

Bűnmegelőzés minden olyan intézkedés és beavatkozás, amelynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése, az állampolgárok biztonságérzetének minőségi javítása, történjék az a bűnalkalmak csökkentésével, a bűnözést előidéző okok hatásának mérséklésével, vagy a sértetté válás megelőzésével.

A bűnmegelőzés feladata és célja, hogy egy adott településen az optimálisához közelítsen a közbiztonsági helyzet, vagyis a lehető legkevesebb – főleg lakosság közeli – bűncselekmény, és kiemelt szabálysértés történjen, s ezzel egyidőben növekedjen a felderített ügyek száma, csökkenjen az áldozattá válás esélye, növekedjen a lakosság biztonságérzete.

A bűnmegelőzés rendszere akkor teljes, ha a helyi és a tágabb közösség is részt vállal benne, ha a célok elérése érdekében számítani lehet minden olyan személy és szervezet közreműködésére, amelyek a társadalom önvédelmi képességének javítása érdekében cselekedni tudnak és akarnak. A bűnmegelőzés legfontosabb szereplői a rendőrök mellett a polgárőrök, a közterület-felügyelők, vagyonőrök, a kisebbségi önkormányzatok, a védőnők, a pedagógusok, a házi- és szakorvosok, a gyermekvédelem szakemberei, a szociális szakemberek, a családsegítők, a szociális és egészségügyi ellátó rendszerben, az alkohol- és drogmegelőzésben és kezelésben dolgozók.

A városban a polgárőr egyesületek mellett több bűnmegelőzést megcélzó civil szervezet működik: a nemzetőrök egyesületei, a „Rendért” Zalai Közbiztonsági Egyesület, a Zalaegerszeg Városi Közbiztonsági Egyesület, illetve a kortárssegítők is elláttak közterületi prevenciós feladatokat.

A közösségi életterek közbiztonságának megteremtése érdekében a Rendőrség a Közterület Felügyelettel közösen a város területén a szórakozó,- és a vendéglátó-ipari egységek záróra betartását ellenőrizte. E tevékenységet továbbra is feladatunknak tekintik.

A rendőrségi bűnmegelőzést érintő szervezeti változások:

2013. január 31.-én megszűnt a Zalaegerszegi Rendőrkapitányság Megelőzési Csoportja, a bűnmegelőzési tevékenységet a Bűnügyi Osztály állományába tartozó 1 fő függetlenített bűnmegelőzési előadó látja el.

2013. február 1.-től a Zala Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Igazgatóság Bűnügyi Osztálya alárendeltségébe tartozó Bűnmegelőzési Alosztály látja el Zala megye és Zalaegerszeg Megyei Jogú Város illetékességi területén a bűnmegelőzési tevékenységet hat fővel.

Az iskolai igazolatlan hiányzások megelőzése érdekében tanítási időben, havi 3 alkalommal ellenőrzést tartott az ifjúságvédelmi őrző a város területén. Az ellenőrzésekben a Zalaegerszegi Rendőrkapitányság, a Zalaegerszegi Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ, valamint a Zala Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Alosztály munkatársai vettek részt. Fokozottan figyelték az iskolák környékén lévő kereskedelmi-és

vendéglátó-ipari egységeket, és a fiatalok által látogatott közterületi találkozóhelyeket. Az ellenőrzés kiterjedt még a fiatalok dohányzáruval és szeszesitalal történő kiszolgálásának ellenőrzésére, visszaszorítására is. Az önkormányzat ifjúságvédelemmel foglalkozó munkatársával folyamatosan tartották a kapcsolatot a „problematikus” helyek ellenőrzése céljából. A tanév során szerzett tapasztalatairól a Rendőrkapitányság minden év július hónapjában megküldi tájékoztatóját. A 2012/2013-as tanévben az ellenőrzések során 54 diákot igazoltattak, intézkedni 13 fővel szemben kellett. A tanulók betegsége, sportorvosi vizsgálatokra, elmaradt órákra, tanításmentes napokra hivatkoztak. Ezek valóságtartalmának ellenőrzése az iskolákban az ifjúságvédelemmel megbízott pedagóguson keresztül valósult meg.

A **Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum** munkájának támogatása során kiemelt figyelmet fordítottunk a drogprevencióra, illetve a kereslet-kínálati oldal csökkentésére. A KEF által képviselt intézmények élen járnak a *drogmegelőzésben*. Kiemelkedő prevencióes esemény a szeptember hónapban évről évre megrendezett „*Őszi Kavalkád*”, amelynek főszerzője a Családsegítő Szolgálat.

A KEF szervezeti keretén belül, annak tagjaként működik a **Zalai Bűnmegelőzési Kortárssegítő Klub**. Az egyesület célja a tizenéves fiatalok ösztönzése, bátorítása az önállóságra, úgy hogy fokozottan figyeljenek lakókörnyezetükben élőkre, elsősorban kortársaikra, illetve a rászoruló, idősekre és fogyatékkal élőkre. A kortárssegítő csapat tagjaként ismereteket, tapasztalatokat szerezzenek a devianciák világából, megismerjék a veszélyhelyzeteket, tisztába legyenek a segítő szervezetekkel és maguk is tudjanak segíteni a rászorulóknak. Ezáltal példaként szolgáljanak diáktársaiknak, akiket vonjanak be a bűnmegelőzési-, egészséges életmód és drogprevenációs programokba. Gondolkodásmódjukkal, életvezetésükkel segítsék a szűkebb környezetükben és a városban élő embereket. Jelenlegi programjaik elsősorban a fiatalok elkövetővé, áldozattá válásának megelőzésére, illetve a drogprevenációra irányulnak. Az elmúlt két évben közel 80 fő új kortárssegítő képzését hajtották végre, akik önkéntesként tudják segíteni diáktársaikat és közreműködnek a városi rendezvényeken. A Kortárssegítő Klub működteti szakemberek és kortárssegítő fiatalok részvételével a városi rendezvényeken, valamint a fiatalok által kiemelten látogatott helyszíneken (pl. AquaCity) felállított „NO DROG PONTOKAT”, ahol felvilágosítást, útbaigazítást, segítséget lehet kapni drogproblémákkal kapcsolatban.

## **VIII.2. Gyermek- és fiatalok elkövetett bűncselekményei, elkövetés okai:**

/Rendőrkapitányság Zalaegerszeg adatai alapján/

Az okok között az első helyen az otthoni környezet anomáliái: nevelési hibák, a szülői felügyelet és kontroll hiánya, valamint a családtagok negatív mintái és a diszharmonikus családi háttér, a magas munkanélküliség, a szülők alkoholizmusa szerepelnek. Ezután a kortárs hatások, a rossz baráti kör, majd az értelmes szabadidős programok és a közösségi terek hiánya, valamint a média befolyás káros hatásai következnek. Az ellenkezés, lázadás szintén környezeti tényezőkkal kapcsolható össze. A kiskorúak egy része egyre korábbi életkorban és egyre nagyobb mértékben fogyaszt alkoholt, ami mind az elkövetővé- mind az áldozattá válásban is szerepet játszhat. Jellemző az is, hogy a hasonló körülmények között élő fiatalok alkotnak csoportot és közös elhatározás alapján, egymást rábeszélve, felbuzdítva követik el cselekményeiket. A fiatalok elkövetők nem riadnak vissza a dolog elleni erőszak alkalmazásától sem. A kiskorú elkövetők gyakran nincsenek tisztában az általuk elkövetett cselekmények súlyával és büntetőjogi következményeivel. Kisebb hányaduk viszont ismeri cselekményének következményeit, továbbá kellő ismerettel rendelkezik jogai vonatkozásában is, így tisztában van azzal, hogy gyermekkor miatt nem büntethető, illetve fiatal kora okán

más elbírálásban részesül, mint a felnőttek.

Az elkövető fiatalokra egyre jellemzőbb a csoportos elkövetés és a sértettekkel szembeni agresszivitás, erőszakos magatartás, a számadatok szerint a vagyon elleni bűncselekmények dominálnak.

**Gyermek és fiatalkorúak által jellemzően elkövetett bűncselekmények  
(NETZSARU alapján\*)**

Bűncselekmény megnevezése	Elkövetők és bűncselekmények											
	2011.				2012.				2013.			
	Gyermekkorú		Fiatalkorú		Gyermekkorú		Fiatalkorú		Gyermekkorú		Fiatalkorú	
	Fiú	Lány	Fiú	Lány	Fiú	Lány	Fiú	Lány	Fiú	Lány	Fiú	Lány
Testi sértés	4	-	18	1	-	-	23	6	-	-	11	4
Rongálás	3	-	8	-	-	-	1	-	2	-	2	-
Visszaélés okirattal	4	-	44	-	-	-	5	9	-	-	-	-
Erőszakos közöszülés	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Szemérem elleni erőszak	3	-	1	-	-	-	2	-	1	-	2	-
Zaklatás	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	1	-
Garázdaság	6	-	38	2	2	2	28	8	1	-	26	5
Visszaélés lőfegyverrel	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lopás	5	-	40	6	4	1	39	5	5	4	20	6
Betöréses lopás	4	-	16	1	-	-	17	-	-	-	4	1
Rablás	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	2	-
Zsarolás	-	-	11	-	-	-	15	2	-	-	2	-
Kábítószerrel való visszaélés	-	-	5	4	-	-	6	2	-	-	13	-
Egyéb	-	-	18	5	-	-	1	-	-	-	10	-
Összesen	30	-	208	21	6	3	139	32	9	4	95	16
	30		229		9		171		13		111	
	259				180				124			

\* megjegyzés: adott év január 01-nek megfelelő állapot

## Gyermek és fiatalok sérelmére jellemzően elkövetett bűncselekmények

Bűncselekmény megnevezése	Sértettek és bűncselekmények											
	2011.				2012.				2013.			
	Gyermekkorú		Fiatalkorú		Gyermekkorú		Fiatalkorú		Gyermekkorú		Fiatalkorú	
	Fiú	Lány	Fiú	Lány	Fiú	Lány	Fiú	Lány	Fiú	Lány	Fiú	Lány
Testi sértés	6	3	12	-	7	1	12	5	7	1	7	3
Szemérem elleni erőszak	-	2	1	2	1	4	-	4	1	4	1	5
Garázdaság	1	1	9	3	4	-	14	4	1	1	6	-
Lopás	2	6	12	6	-	1	10	8	5	1	11	9
Visszaélés okirattal	2	1	8	18	-	-	5	9	-	-	-	2
Zsarolás	1	-	4	-	7	-	5	2	-	-	5	-
Kiskorú vesz.	-	4	1	-	2	2	2	1	3	1	1	-
Összesen	12	17	47	29	21	8	48	33	17	8	31	19
	29		76		29		81		25		50	
	105				110				75			

\* megjegyzés: adott év január 01-nek megfelelő állapot

A kiskorú sértettek elleni jogsértések többségét közterületen, oktatási intézményben, kisebb részüket pedig magánlakásban követték el, leginkább jellemzőek a személy elleni erőszakos és a vagyon elleni bűncselekmények. A 18 év alatti korosztály egyre nagyobb értéket képviselő tárgyakkal (mobiltelefon, tablet, audio lejátszók, stb.) - azokat feltűnően, gyakran hivalkodóan mutogatva - mennek az iskolába, illetve jelennek meg közterületeken.

Ez természetesen felkelti a bűnelkövetők figyelmét is. Ez a magatartás áldozattá válásuk szempontjából kockázati tényezőt jelent. A korcsoport tekintetében gyakori, hogy saját korosztályuk, sőt ismerőseik áldozatává válnak. A sértetté válás oksági tényezőjének szubjektív oldaláról elsősorban a védekezésre képtelen állapot, az óvatosság hiánya, illetve a kiszolgáltatottságból eredő függő viszony játszik szerepet.

A mobillopásoknál jellemző, hogy a sértett és az elkövető is fiatalkorú, esetenként gyermekkorú. Az idősebb, és/vagy esetleg erősebb testalkatú tanulók, adottságaikat félelemkeltő magatartásukkal kihasználva pénzt, mobiltelefont, egyéb vagyontárgyat kérnek „kölcsön” más tanulóktól, melyet a későbbiek során nem adnak vissza, vagy egyszerűen elveszik az értékeiket a megfélemlített diáktársaiktól. Ezekben az esetekben magas a látencia, mert a megfélemlítés miatt a diákok nagyon ritkán szólnak szüleiknek, tanáraiknak. Új jelenségként tapasztalható, hogy a szülők megpróbálják eltitkolni, hogy a gyermekük bűncselekmény sértettje lett, és nem kezdeményezik az eljárás megindítását. Több esetben előfordult, hogy a szülők mentek be az iskolába „elégítetelt venni” a gyermeküket ért atrocitás miatt, melyet ez idáig az iskolák dolgozói kezelni tudtak.

Jellemző az iskola, az oktatási intézmény érték közvetítő hatásának csökkenése, nevelési hibái, valamint a fegyelmezés eszköztárának hiányosságai - mint részben lehetséges kiváltó okok. Az elemzők az oktatási intézmények felelősségének kérdését is feszegetik, különösen a visszaeső elkövető gyermekek vonatkozásában. El kell mondani, hogy az intézmények nincsenek a deviáns gyerekekre felkészülve, többnyire nem tudnak mit kezdeni velük, tehát szabadulni szeretnének tőlük. Más intézménybe tanácsolják, vagy magántanulói jogviszonyt javasolnak és engedélyeznek számukra.

Ez utóbbi esetben pedig a tanköteles kor végéig kicsúszik a gyermek a kontroll, az ellenőrzés és a rendszeres életvitel szükségszerűsége alól. Feladatok, elfoglaltság, felnőtt felügyelet nélkül útja legtöbbször csavargáshoz, deviáns kortárs csoportokhoz, a bűnözői életmódhoz vezet.

A megelőzés érdekében a rendőrkapitányság munkatársai figyelemmel kísérték a vádelhalasztás hatálya alatt álló fiatalokat, koordinálták az ifjúságvédelmi őrzőprogramot, működtetik a Rendőrség biztonságra nevelő iskolai programját, a DADA programot, részt vesznek az Ifjúsági Kerekasztal munkájában. A D.A.D.A. oktatók folyamatosan, havi rendszerességgel tartottak előadásokat az együttműködési megállapodással rendelkező tanintézményekben. Az Ovizsaru program keretén belül felhívták az óvodáskorúak figyelmét a közlekedési szabályokra, és a csínytevések veszélyeire. Az iskolai erőszak veszélyével fokozottan érintett iskolákban rendszeresen tartottak előadásokat, osztályfőnöki órákat. Az előadásokon, szükség esetén kitértek az internet, az emberkereskedelem, a droghasználat, a prostitúció, valamint a külföldi munkavállalás veszélyeire is.

**Kábítószerhasználat:** Zala megye területén a Zala Megyei Kórház Drogambulancia, valamint a Kiút Drogellenes Alapítvány végez drogfogyasztók és drogbetegek kezelésével kapcsolatos tevékenységet. Az általuk, valamint a nyomozó szervek által szolgáltatott adatokból megállapítható, hogy Zalaegerszegen – hasonlóan az országos adatokhoz – a marihuána használata jellemző leginkább, ezt követi az amfetaminokat használók köre. 2013. évben jelentősen megnőtt a pszichotrop anyagot fogyasztók száma. Ezen kívül gyakori az egyes szerek (extasy, speed, kokain, marihuána) váltogatása, esetleg együttes használata.

Az utóbbi években emelkedik a kokaint használók száma.

A Drogambulancián kezelték között jelentős a napi használók aránya, míg a használat módjában a kevésbé veszélyes formákkal (elszívás, szippantás) találkozunk inkább. Jellemző a különböző fantázianevekkel illetett úgynevezett party-drogok, „dizájner” drogok drasztikus terjedése, amely a jogalkotókat is sürgős lépésekre serkentette. Ezekről a – közelmúltig legálisan hozzáférhető – szerekről elmondható, hogy gyors függőséget, illetve súlyos testi tüneteket váltanak ki a használók között. Szakemberek elmondása szerint a rövid távú tapasztalat az, hogy ezek az új szerek jóval veszélyesebbek a „hagyományos” kábítószereknél. A Drogambulancia és a Kiút Drogellenes Alapítvány által kezelt kábítószer fogyasztók részben önként jelentkezőkből, részben elterelésre kötelezettekben álltak. A Zala Megyei Kórház Sürgősségi Betegellátási Osztályán 2013. évben 7 esetben láttak el drogfogyasztás miatt fiatalokat.

Zalaegerszeg 2017. év végéig érvényes drogellenes stratégiáját 2011-ben fogadta el ZMJV Közgyűlése.

A zalaegerszegi középiskolások alkohol- és drogfogyasztási szokásairól három nagyszabású epidemiológiai felmérés is készült a múltban, legutóbbi a 2006-2007 évben. A munka szakmai gazdája a Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum, amely annak idején sikeres pályázatok útján és önkormányzati támogatással teremtette meg a szakmai munka és a vizsgálatok pénzügyi forrásait. A város diákjai körében végzett felmérés eredményeit feldolgozó tanulmány szerint az eredmények riasztóak és mielőbbi határozottabb cselekvésre készítenek: Míg 1993-ban minden ötödik, az ezredfordulón minden negyedik, 2008-ban pedig már minden harmadik zalaegerszegi középiskolás próbálkozott valamilyen tiltott vagy legális visszaélésre alkalmas szerrel. És ez a kép mára inkább romlott, mint javult. A középiskolások körében végzett korábbi vizsgálatok adatai alapján a tényleges drogfogyasztók, akik nem kerülnek a hatóság látókörébe, ennek a számnak akár a tízszeresét is kitehetik. A drogfogyasztásnak leginkább kitett réteg a 20-24 éves korú férfiak csoportja. Kivétel itt is a designer drogokat használók, akik a fiatalabb korosztályhoz tartoznak.

Rendkívül fontos feladat tehát a drogprevenció. A folyamatosan zajló megelőző munka résztvevői az ifjúságvédelemmel foglalkozók, a drogambulancia munkatársai, a rendőrség, az önkormányzat illetékesei, a Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat, az iskolai védőnői hálózat és az ifjúsági kortárs-segítők is.

### **IX. CIVIL SZERVEZETEKEL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS**

A gyermekvédelmi ellátásban – az önkormányzattal kötött szerződés alapján - egy óvoda (Szent Család Óvoda), valamint a Családok Átmeneti Otthonának működtetése történik egyház illetve civil szervezet (Szombathelyi Egyházmegye, valamint a Magyar Vöröskereszt Zala Megyei Szervezete) keretében.

A gyermekvédelmi rendszer szereplői, intézményei (pl. Gyermekjóléti Központ) a hatékonyabb szakmai munka, és a klienseinknek nyújtott segítő szolgáltatás érdekében számos civil szervezettel tartanak kapcsolatot (pl. Magyar Máltai Szeretetszolgálat Zalaegerszegi Csoportja, Nagycsaládosok Egyesülete, Egészség Egyesület, Társadalmi Egyesületek Zala Megyei Szövetsége, LIONS – Klub, Zalai Bűnmegelőzési Kortárs Segítő Klub, Autista Sérültekért Zalában Alapítvány, gyermekjogi képviselő stb...). A civil szféra bevonása egyes konkrét programokban nyilvánul meg.

Számos olyan rendezvény és program valósult meg, ahol a gyermekvédelem szereplőinek együttműködése, együttes fellépése tette hatékonyabbá a veszélyeztetettség megelőzésére irányuló tevékenységeket, szolgáltatásokat. Ilyen volt például a „**Veszélyvágta**” - tanéven átívelő bűnmegelőző, drogprevenciós, egészségvédő komplex prevenciós programsorozat, melynek célja, hogy a fiatalok megismerkedjenek a rájuk leselkedő egészségromboló és biztonságukat veszélyeztető hatásokkal és környezeti ártalmakkal, tudatos életvezetéssel és választásokkal kiiktathassák az ártó tényezőket. Fontos része a programnak a toleráns és elfogadó attitűd személyiségbeli kialakítása is. Az ifjúság körében végzett felvilágosító és megelőző munka számos, a szakterületen érintett szakma, társintézmény és civil szervezet összefogását követeli meg, ezáltal sokféle, komplexebb probléma-megközelítést eredményezve. A cél, hogy gyermekeink egészségesebb, tudatosabb életvezetésű, törvénytisztelő, toleráns, és a társadalom számára értékes, felnőtt generációvá növekedhessenek.

A rendezvénysorozat a pedagógusok, az oktatási intézmények diákjai és a szakmai résztvevők körében is nagy népszerűségnek örvend. A drogfogyasztás következményeit, az éjszakai élet veszélyeit, a másság elfogadását, a különböző esettanulmányok elemzését, közlekedési ismereteket, baleset-megelőzést is magában foglaló komplex ismeretnyújtó program és vetélkedő minden évben a város középfokú oktatási intézményei tanulói számára kerül megrendezésre.

A programban a Zalaegerszegi Rendőrkapitányság bűnmegelőzési előadója és a baleset-megelőzés munkatársai, a Zala Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve (ANTSZ), ifjúsági védőnői hálózat, Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ, Gyámhivatal, Drogambulancia, az áldozatvédelem és a büntetés-végrehajtás, újabban pedig a tűzoltóság munkatársai is részt vesznek.

A Zalai Bűnmegelőzési Kortárssegítő Klub - a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum által - kortárssegítő fiatalok bevonásával működtetett NO DROG PONT standja ott van minden városi rendezvényen (Egerszeg Fesztivál, Egerszegi Búcsú, augusztus 20-i ünnepség, Gyermek Nap, Kábítószerellenes Világnap, „Őszi Kavalkád”). A kimondottan fiataloknak

szánt programokon, koncerteken (pl. AquaCity-beli rendezvények) is ott vannak, ahol felnőtt szakember vezetésével önkéntes munkát végeznek, segítve kortársaikat. A kortárssegítő fiatalok az AquaCityben egész nyáron felügyelték a közbiztonságot, jelentősen csökkentve a korábbi évekre jellemző gépkocsi feltörések és lopások számát.

A Zalaegerszegi Polgárőr Egyesületek Szövetségének, valamint tagegyesületeinek főbb célkitűzése a város közbiztonsága és a közterületi bűnözés megelőzése. Az „Egy iskola egy polgárőr” mozgalom eddigi sikeres tapasztalatai azt mutatják, hogy szükséges a program folytatása és fejlesztése. E program keretén belül rendszeresen szerveztek általános iskolások és óvodások számára közlekedési és bűnmegelőzési képzéseket, programokat annak érdekében, hogy játékos formában közlekedési eszközökkel sajátíthassák el a közlekedési szabályokat.

A városban működő civil szerveződések elérhetőségét a személyes munkakapcsolatokon túl a Zalai Civil Életért Közhasznú Egyesületen belül a Civil Információs Centrum adatbázisa és kapcsolatrendszere is igyekszik biztosítani. Az egyesület törekszik a civil kapcsolatok feltérképezésére és működtetésére, az önkormányzat és a civil szervezetek közötti kontaktus és párbeszéd elősegítésére, ezen belül vállalkozik ifjúsági szolgáltatásokra is, melyeket a ZegZug Ifjúsági Iroda lát el

A ZegZug Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda elsődleges célcsoportja a 12-29 éves korosztály. Az iroda szolgáltatásai elsősorban az információszolgáltatás, tanácsadás, irodai szolgáltatások.

A Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal létrehozásával is az volt az elsődleges cél, hogy az érintettek üljenek le közösen és konszenzus útján dolgozzák ki azokat a formális, szervezeti kereteket és tartalmi összetevőket, amelyek a gyermekekért, és a fiatalokért végzett együttes erőfeszítések alapját képezik. Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal mára 41 szervezet részéről 67 tagot számlál. A szereplők között és a tevékenységben ott vannak az egyházak képviselői is.

A Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) az elmúlt időszakban is működött, tevékenysége a 2001-es megalakulása óta folyamatos.

A FÓRUM saját "nevében" és tagszervezetei munkássága révén is évről évre sokat tesz a kábítószer probléma visszaszorításáért. Média megjelenésekkel, prevenciós programokkal, kiadványokkal, képzésekkel, előadásokkal, egészségvédő rendezvényeken való jelenléttel, a No Drog Pontok működtetésével és még számtalan eszközzel igyekszik a fiatal korosztályt megszólítani, segíteni, de tevékenysége érinti a szülőket, a pedagógusokat is. A 6000 példányszámban megjelent kábítószer-ellenes kiadványuk a szülőket, pedagógusokat célozza meg és a mai napig nagy népszerűségnek örvend a célközönség körében.

A KEF működési színterei a család, az iskola, a munkahely, az egyházak, a média, az internet, és a gyermekvédelem intézményrendszere.

Bár úgy az önkormányzat és a civil szféra, mint a civil szervezetek egymás közötti kommunikációjára és összefogására is számtalan jó példa volt már az elmúlt évek folyamán, a kapcsolatépítés további fejlesztésre szorul.

***A Szociális, Egészségügyi és Esélyegyenlőségi Bizottság*** a 43/2014. sz. határozatában – 8 igen, egyhangú szavazattal - az előterjesztést közgyűlési tárgyalásra alkalmasnak tartja.

*Az Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság* a 58/2014. sz. határozatában egyhangúlag – 11 igen szavazattal – támogatta a határozati javaslatban megfogalmazottakat, az előterjesztést közgyűlési tárgyalásra alkalmasnak találta.

*Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata* a 66/2014. számú határozatában az előterjesztéssel egyetért, elfogadásra ajánlja a Közgyűlésnek.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést az alábbi határozati javaslat elfogadására.

**Határozati javaslat:**

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló értékelést elfogadja, felkéri a jegyzőt, hogy a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 96. § (6) bekezdésében foglaltaknak megfelelően küldje meg azt a Zala Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala részére.

**Határidő:** 2014. május 31.

**Felelős:** Dr. Kovács Gábor jegyző

Zalaegerszeg, 2014. május 08.

  
**Gyutai Csaba**  
polgármester

